

بررسی تفکیک اشخاص حقوقی عمومی از خصوصی و تأثیر آن بر مقررات جزائی

سیاوش حیدری کوچی^۱، عباس بابایی خانه سر^۲

^۱ گروه حقوق، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران

^۲ گروه حقوق، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران (نویسنده مسئول)

چکیده

مسئولیت کیفری عبارت است از؛ قابلیت استناد اعمال مجرمانه به شخص یا اشخاصی که آن را مرتکب شده‌اند. برای اینکه مسئولیت کیفری احراز شود و جرم قابل انتساب به فاعل باشد بایستی ارکان آن موجود باشد. فعل مجرمانه ممکن است از ناحیه شخص حقیقی یا حقوقی صورت پذیرد. علی‌رغم توجه به مسئولیت اشخاص حقیقی در قانون مجازات اسلامی سال ۷۰ در مورد اشخاص حقوقی موضوع مسکوت مانده و مورد اشارت قرار نگرفته بود؛ اما پدیدار شدن اعمال مجرمانه‌ی برجسته، نظیر بزه‌های اقتصادی و فسادهای سازمان‌یافته سبب گردید؛ قانون‌گذار تردید را رها نموده و از عقاید ابرازی مختلف در این خصوص فاصله گرفته و اقدام به تصویب موادی در زمینه شناسایی مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی نماید و بدین ترتیب مراجع قضایی را از سردرگمی در مواجهه با بزه‌های ارتكابی توسط اشخاص حقوقی رهایی بخشد. لحاظ این امر در قانون مجازات اسلامی سال ۹۲ هرچند با تناقض و کاستی‌ها همراه است اما به‌هرروی، گامی مثبت تلقی می‌گردد؛ زیرا همگام با توسعه اشخاص حقوقی و به‌تبع آن جرائم ارتكابی ایشان مقنن نیز تا سرحد امکان از تقابل با اشخاص حقوقی مجرم فروگذار نکرده و درصدد تدوین قوانین به‌روز برآمده است.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت کیفری، اشخاص حقوقی، قابلیت انتساب، جرائم سازمان‌یافته، جرائم اقتصادی.

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۷، صفحات ۱۴۰-۱۳۰